

Vergaderjaar 2008–2009

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 234

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 juni 2009

Hierbij ontvangt u het verslag van de onderdelen telecommunicatie en energie van de VTE-Raad, die op 11 en 12 juni plaatsvond in Luxemburg.

Op 11 juni sprak de Raad over telecommunicatie. De ministers werden buiten officieel Raadsverband geïnformeerd over het verdere proces rondom de herziening van het EU-reguleringskader voor de elektronische communicatiesector. Daarna wisselde de Raad van gedachten over de accenten in het toekomstige beleid inzake netwerk- en informatieveiligheid en informeerden voorzitterschap en Commissaris de lidstaten over lopende dossiers als «the internet of things», het programma «Safer internet for Children» en het Internet Governance Forum.

Op 12 juni sprak de Raad over energie. De Raad bereikte een politiek akkoord over de herziening van de richtlijn strategische olievoorraden. Daarnaast besprak de Raad de voortgang van een drietal voorstellen op gebied van energie-efficiëntie, namelijk de herziening van de kaderrichtlijn Energie-etikettering, de herziening van de richtlijn energieprestaties van gebouwen en de richtlijn labeling banden. Tenslotte informeerden de Europese Commissie en het Tsjechisch voorzitterschap de Raad over diverse internationale ontwikkelingen op energiegebied. Naar aanleiding daarvan werd met name gesproken over de dreiging van een nieuw gasconflict tussen Rusland en Oekraïne.

De minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

De staatssecretaris van Economische Zaken,
F. Heemskerck

VERSLAG VAN DE VTE-RAAD (ENERGIE EN TELECOMMUNICATIE) D.D. 11-12 JUNI 2009

TELECOM

Netwerk- en informatieveiligheid

Gedachtewisseling

De Raad besprak de huidige stand en de toekomstige richting van het Europese netwerk- en informatieveiligheidsbeleid. In het debat kwamen diverse aspecten aan de orde, te weten de vraag in welke uitdagingen de sleutelrol van ICT in het maatschappelijk en economisch leven zich laat vertalen, het antwoord van de EU en nationale overheden hierop en specifiek de rol en verdienste van het agentschap voor netwerk- en informatieveiligheid ENISA. Ook het subsidiariteitsvraagstuk en publiekprivate samenwerking kwamen aan bod.

Het voorzitterschap en Commissaris Reding leidden de discussie in door aan te geven dat ICT infrastructures inmiddels het zenuwstelsel van onze economie en maatschappij zijn geworden. Om die reden worden ICT infrastructures gezien als kritische informatie-infrastructures. Ervaringen met de bestrijding van eerdere cyberaanvallen op individuele lidstaten hebben het beeld bevestigd dat een Europees brede benadering, in aanvulling op nationale initiatieven, veel kan bieden. De nadruk moet daarbij met name komen te liggen op preventie en bewustzijn, om zodoende de veiligheid en het herstellingsvermogen van kritieke informatie-infrastructures te versterken.

Een meerderheid van de lidstaten en de Commissie meenden dat ENISA een centrale rol moet blijven spelen bij de vormgeving van Europees beleid inzake netwerk- en informatiebeveiliging. Niettemin lieten ook enkele lidstaten kritische geluiden horen over de meerwaarde van het agentschap. Vorig jaar is het mandaat van ENISA tot 2012 verlengd. Momenteel wordt de rol en de effectiviteit van ENISA nader onder de loep genomen. Nederland heeft aangegeven dat ENISA zonder meer toegevoegde waarde kan hebben in het bevorderen van netwerk- en informatieveiligheid. Het mandaat van ENISA zou hiertoe wel moeten worden aangepast om het meer slagkracht te geven.

In de discussie over de subsidiariteit en de verdeling van verantwoordelijkheden voor netwerk- en informatieveiligheid, sprak een meerderheid van de lidstaten een voorkeur uit voor een sterke coördinatie op Europees niveau naast het behoud van de eindverantwoordelijkheid bij de lidstaten. Nederland heeft ingebracht dat werken aan netwerkveiligheid per definitie Europese samenwerking betekent. Niettemin is er behoefte aan een heldere taakverdeling tussen de Commissie, de lidstaten en een expertorganisatie als ENISA.

Diversen – Internet of Things

Informatie van voorzitterschap/Commissie

De Commissie meldde dat zij eind juni met een mededeling zal komen, waarin zij een actieplan voor Europa op dit gebied zal ontvouwen. Het «internet van de toekomst» betreft een combinatie van nieuwe internettoepassingen, zoals de uitbreiding van sociale digitale netwerken, mobiel internet en tv en nomadische (GPS-gebaseerde) diensten. Om de ontwikkeling van het «internet van de toekomst» in Europa te bevorderen zal de Commissie veertien concrete actiepunten voorstellen. Deze acties hebben

onder andere betrekking op standaardisatie van de technologieën in Europa en financiering van onderzoek, alsook op maatregelen ter bescherming van privacy, gegevens en veiligheid,

Diversen – Safer Internet for Children

Informatie van voorzitterschap/Commissie

Het voorzitterschap bracht de Ministeriële Conferentie die op 20 april jl. in Praag over dit onderwerp plaatsvond in herinnering en verwees naar de Verklaring die daar werd aangenomen. Volgens het voorzitterschap is online bescherming tegen kwalijke zaken zoals kinderporno van het grootste belang. In dit kader moet ook nauw worden samengewerkt met het bedrijfsleven. Ook de Commissie pleitte voor het voortzetten van de samenwerking.

Diversen – Internet Governance Forum

Informatie van voorzitterschap/Commissie

De Commissie gaf een toelichting op haar mededeling over het beheer van de werking van het internet. In deze mededeling worden beleidsvoorstellen gedaan voor een meer open, transparant en geïntegreerd beheer van het internet. De Commissie stelt voor het internet te laten beheren door de particuliere sector, waarbij uiteraard rekening moet worden gehouden met het algemeen belang. Overheden zullen meer hun taak als hoedster van het algemeen belang moeten oppakken. Tot nu toe is de Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) de enige particuliere instantie die onder toezicht van de Amerikaanse overheid verantwoordelijk is voor het beheer van internet ten behoeve van de mondiale internetgemeenschap. Deze instantie houdt bijvoorbeeld toezicht op de invoering van domeinnamen. Het contract tussen ICANN en de Amerikaanse overheid verstrijkt op 30 september 2009. Daarom is volgens de Commissie nu de tijd rijp voor een gemoderniseerd en multilateraal beheerssysteem voor het internet.

Herziening EU-reguleringskader elektronische communicatiesector (NRF)

Informele bespreking

Voorafgaand aan de Raad is op informele basis gesproken over het vervolg van de vastgelopen onderhandelingen over het telecompakket als gevolg van een verschil van inzicht tussen Raad en Europees Parlement ten aanzien van amendement 138 over de toegang tot internet (Kamerstukken II, 21 501-33, nr. 230). Tijdens de bespreking bleek de stellingname van de Raad onveranderd, te weten dat de formulering van amendement 138 adequaat optreden tegen racisme, haatzaaien en het verspreiden van kinderporno onmogelijk maakt. In zijn huidige vorm is het amendement dan ook niet aanvaardbaar voor de Raad. Dat betekent dat de onderhandelingen in de vorm van een conciliatieprocedure zullen worden voortgezet.

Een meerderheid van de lidstaten gaf wel aan goede hoop te hebben op een compromis op basis van het amendement. In dat geval kunnen de onderhandelingen in conciliatie, die naar verwachting medio september zullen beginnen, nog dit jaar worden afgerond.

ENERGIE

Herziening richtlijn strategische olievoorraden

Politieke besluitvorming

De Raad sloot een politiek akkoord over de herziening van de richtlijn strategische olievoorraden. Aangezien het Europees Parlement geen inspraak heeft bij de herziening is de besluitvorming hiermee voltooid.

De Europese Commissie uitte haar teleurstelling over de afzwakking van haar oorspronkelijke voorstel op een aantal onderdelen, met name de positie van de agentschappen en de rapportagefrequentie van de commerciële olievoorraden. De Commissie gaf aan de huidige tekst toch nog steeds als een verbetering te zien ten opzichte van de huidige wetgeving, onder andere door de betere aansluiting op de IEA-systematiek en de grotere beschikbaarheid van de olievoorraden.

Nederland gaf in zijn interventie aan in te kunnen stemmen met de tekst van de nieuwe richtlijn, maar stelde ook teleurgesteld te zijn met het behaalde resultaat. De minimaal benodigde werkvoorraden kunnen nog steeds worden ingezet ter afdekking van de voorraadverplichting. Daarmee blijven er grote verschillen bestaan tussen de inspanningen die lidstaten plegen op gebied van voorraadvorming. Nederland heeft dan ook aangegeven een verklaring te zullen afgeven om zijn teleurstelling te uiten ten aanzien van de gemiste kansen om de volledige beschikbaarheid van noodvoorraden te verbeteren. Nederland riep lidstaten op om bij de implementatie van de richtlijn wel te streven naar deze volledige beschikbaarheid.

De frequentie van de rapportage over de commerciële voorraden gaf in Raad geen aanleiding meer tot discussie. De Commissie merkte op liever een verplichting tot wekelijkse rapportage te hebben gezien, maar in te kunnen stemmen met een maandelijks rapportage. De Commissie wees erop dat de richtlijn de mogelijkheid biedt om de frequentie van de rapportages in de toekomst, indien gewenst, middels comitologie-procedure aan te passen.

In de aanloop naar de Raad bestond er nog een verschil van mening tussen Europese Commissie en lidstaten over de rol van de Commissie ten tijde van een crisissituatie. De Commissie wenste lidstaten te kunnen verplichten hun voorraden vrij te geven ten tijde van een crisissituatie. Op aandringen van lidstaten werd het oorspronkelijke voorstel van de Commissie echter zo aangepast dat de Commissie ten tijde van crisis slechts aanbevelingen zou kunnen doen. In de Raad bracht het Tsjechisch voorzitterschap een tekstvoorstel ter tafel die de Commissie in staat moest stellen hiermee in te stemmen. Kern van dat tekstvoorstel was een actievere formulering (zal aanbevelen in plaats van kan aanbevelen). Na een laatste wijziging in dit tekstvoorstel voor aanvang van de Raad (zou moeten aanbevelen) konden alle partijen instemmen met het tekstvoorstel en kon het politieke akkoord worden aangenomen.

Energie-efficiëntie

Bespreking voortgang

De Raad besprak de stand van zaken rond de onderhandelingen over de voorstellen op gebied van energie-efficiëntie, namelijk de herziening van de kaderrichtlijn Energie-etikettering, de herziening van de richtlijn energieprestaties van gebouwen en de richtlijn labeling banden.

De Commissie, gesteund door onder andere Nederland, benadrukte het belang van de uitbreiding van de reikwijdte van de kaderrichtlijn energie-etikettering van huishoudelijke apparaten naar energiegerelateerde producten. De Commissie erkende de verschillen van inzicht over de opmaak van het label. In eerste lezing heeft het Europees Parlement een amendement aangenomen om de A-G opmaak die geldt voor bestaande labels vast te leggen in de Kaderrichtlijn. Enkele lidstaten toonden zich tegenstander van deze opmaak omdat zij minder informatie zou geven dan de opmaak met aanvulling (bijv. A-20%).

Nederland sprak daarentegen een sterke voorkeur uit voor de A-G opmaak vanwege de grote herkenbaarheid voor de consument. Nederland plaatste grote vraagtekens bij de verplichting voor aanbestedende diensten om uitsluitend producten met een bepaald label te kopen. Deze verplichting zal ook gelden voor aankopen die ver beneden de Europese aanbestedingsdrempel liggen en druist bovendien in tegen de keuze die op Europees niveau al is gemaakt voor een vrijwillige doelstelling voor duurzaam inkopen.

Ten aanzien van de richtlijn energieprestaties van gebouwen wees de Commissie, gesteund door enkele lidstaten, op de grote energiebesparing die kan worden bereikt in de gebouwde omgeving. Nederland uitte, zoals met uw Kamer besproken tijdens het AO van 10 juni jl., in zijn interventie grote zorgen over de toename van de administratieve lasten en regeldruk als gevolg van het huidige voorstel en wees erop dat het voorstel door het Nederlands parlement als proportioneel noch subsidiair werd gezien. Nederland gaf aan het huidige voorstel niet te kunnen steunen, maar wel bereid te zijn constructief mee te werken aan alternatieve teksten om het uiteindelijke doel van de richtlijn – vermindering van het energieverbruik in de gebouwde omgeving – te realiseren.

De richtlijn labeling banden gaf slechts aanleiding tot enkele steunbetuigingen van lidstaten.

Aankomend EU-voorzitterschap Zweden deelde mee in december een akkoord te willen bereiken over de drie richtlijnen en daartoe in september de onderhandelingen met het Europees Parlement te zullen starten.

Internationale energierelaties

Informatie van het voorzitterschap en de Europese Commissie

Het voorzitterschap en de Commissie gaven een actueel beeld van de internationale betrekkingen op het gebied van energie. De discussie tijdens de Raad spitste zich met name toe op de dreiging van een nieuw gasconflict tussen Rusland en Oekraïne.

De gasvoorraden in Oekraïne moeten nu geleidelijk gevuld worden, om straks in de wintermaanden een stabiele gasvoorziening aan Europa te kunnen garanderen. Het vullen had eigenlijk midden april moeten beginnen, maar is tot nu toe nog niet gebeurd. Oekraïne heeft tot op heden aan zijn betalingsverplichtingen jegens Rusland kunnen voldoen, maar zou in grote financiële problemen verkeren, mede als gevolg van de kredietcrisis. De Commissie gaf aan de situatie na afloop van de gascrisis goed te zijn blijven volgen en regelmatig overleg te hebben met zowel Rusland als Oekraïne. Oekraïne heeft reeds aangegeven de volgende maandelijkse betaling van 6 juli niet te kunnen betalen, waarop Rusland heeft gedreigd de gastoevoer bij het uitblijven van betaling stil te leggen. Volgens de Commissie is er derhalve sprake van een serieus probleem, dat aanleiding geeft tot intensivering van overleg tussen de betrokken

partijen. De Commissie benadrukte het belang van een gemeenschappelijke EU benadering en zegde toe haar uiterste best te zullen doen om een volgend gasconflict te voorkomen.

Diverse lidstaten spraken hun zorgen uit over een crisis, steunden de initiatieven van de Commissie om te komen tot overleg en pleitten voor structurele oplossingen. Nederland gaf aan dat vaart moet worden gemaakt met structurele oplossingen d.m.v. de diversificatie van aanvoer-routes en de ont koppeling van pijpleidingen voor transitdoeleinden en binnenlandse consumptie in Oekraïne. Daarnaast pleitte Nederland voor het creëren van mogelijkheden om gas twee kanten op te laten stromen. Ten slotte gaf Nederland aan zeer grote twijfels te hebben bij Europese kredietverlening voor gasopslag in Oekraïne, omdat dit niet bijdraagt aan een structurele, zakelijke oplossing. Wel kan in EU verband steun worden geboden aan de herstructurering van de Oekraïense infrastructuur.

Onder dit agendapunt werd ook gesproken over een Russisch voorstel voor een nieuw wetgevend kader voor energiesamenwerking, dat volgens Rusland een alternatief zou zijn voor het huidige Energiehandvest. De Commissie merkte op dat het Russisch voorstel weliswaar in de context van het Energiehandvest zal worden besproken, maar los daarvan zal worden behandeld. Het Russisch voorstel wordt volgens de Commissie grotendeels al gedekt door andere overeenkomsten en onderhandelen over een volledig nieuw raamwerk zou zeer bewerkelijk zijn. Volgens de Commissie blijft het Energiehandvest een uitstekend forum om te spreken over belangrijke wederzijdse energiebelangen. Nederland bracht in dat goed bekeken moet worden op welke punten het Russisch voorstel in overeenstemming is met de Europese benadering. Op die punten zou het voorstel kunnen worden aangegrepen om te komen tot een gezamenlijke oplossing van problemen, zonder dat het eigen EU standpunt wordt verlaten.

Diversen

Onder de noemer diversen werd onder andere kort ingegaan op onder andere de G8-top over energie en de stand van zaken rondom het Baltic Interconnection Plan. Ook werd de aanstaande beslissing over de vestigingsplaats en de directeur-generaal van het International Renewable Energy Agency (IRENA) besproken. Daarbij onderschreef de Commissie het belang van een Europese vestiging van IRENA, waarvoor zij steun kreeg van verschillende lidstaten. Nederland wees onder andere op het belang van een goede betrokkenheid van de derde wereld bij IRENA.

Tenslotte lichtte Zweden de agenda van zijn aankomende EU-voorzitterschap toe. Zweden schetste een beeld van de tweede helft van dit jaar dat wordt gekenmerkt door veel nieuwe ontwikkelingen en onzekerheden; een nieuw Europees Parlement, een nieuwe Europese Commissie, het Verdrag van Lissabon, klimaatonderhandelingen in Kopenhagen en een mogelijk aankomend gasconflict. Op energiegebied zal de prioriteit liggen bij energie-efficiëntie en gasvoorzieningszekerheid.